

Доклад от 4-тия семинар по Апологетика,
организиран от Светата митрополия на Кифисия,
Амаруси, Оропо и Маратона през април 2016 г., на
който е представена преведената от румънски на
гръцки език книга:

**"ХОМЕОПАТИЯТА – НАУКА, ВЯРА,
МЕДИЦИНА ИЛИ МАГИЯ?"**

Адрес на статията на гръцки език:

<https://tinyurl.com/yenrnc3x>

„Хомеопатията – Наука, вяра, медицина или магия?“ е заглавието на книгата, написана по повод нашумелия наскоро въпрос, дори и сред вярващите православни християни, за т. нар. алтернативни лечения, в частност за хомеопатията.

Авторите ѝ са румънските учени биолози Оана Ифтиме и Александру Ифтиме. Оана Ифтиме е асистент в катедрата по биология в Букурещкия университет, а Александру Ифтиме е изследовател биолог в Националния природонаучен музей в Букурещ.

Книгата е изцяло научна с голям брой библиографски справки и подробно изследване на първоизточниците.

Предговорът ѝ е дело на професор Константинос Каракацанис от Медицинския факултет към Солунския Университет "Аристотел" и на професор Димитриос Целенгидис от Богословския факултет към Солунския Университет "Аристотел". Професор Каракацанис също така е и преводачът на книгата от румънски на гръцки език.

Нека накратко видим какво е представено в нея:

Във въведението се разисква въпросът защо алтернативните лечения имат толкова широко и успешно разпространение. Това най-вече се дължи на факта, че те биват рекламирани като иновативни и натурални продукти, които действат всеобхватно. Друга причина е поставянето под съмнение на класическата медицина от страна на хомеопатите, акцентирайки върху опасностите от нейните лекарства.

Важно е да се уточни, първо, че ако продуктите са от естествен произход не винаги означава, че са и полезни. И второ, че естествените продукти не винаги произлизат само от растения. Хомеопатията на практика няма нищо общо с ботаниката, въпреки че умишлено се опитва да бъде представяна по този начин. Материалите, използвани за приготвянето на хомеопатичните лекарства са или органични материали, т.е. части от растения или животни, или пък секрети от пациенти или животни, например слюнка на куче, страдащо от бяс, змийска отрова, кръв, урина, назална слуз от болни. Могат да бъдат и неорганични съединения (от всички видове химични съединения), както и нестабилни материали като радиацията на слънцето, луната, звездите и др. Всички тези източници на лекарства се наричат *materia medica*, т.е. медицински материали.

I. НЕКА РАЗГЛЕДАМЕ ГЛАВНИТЕ ПРИНЦИПИ (ЗАКОНИ) НА ХОМЕОПАТИЯТА СПОРЕД ХАНЕМАН (НАННЕМАНН), БАЩАТА НА ХОМЕОПАТИЯТА

Основният принцип на хомеопатията е съществуването на жизнена енергия или сила, която не е плод на научни изследвания, а има метафизичен произход. Според Ханеман всеки здрав човек притежава „духоподобна“ динамична сила, която поддържа човека в добро здраве. Болестта се явява нарушение на тази жизнена сила. За

да се възстанови здравето, според хомеопатите, тази жизнена сила трябва да бъде пренастроена. Това се постига чрез хомеопатичните лекарства.

Вярата на всички алтернативни терапии в "жизнената сила", която оживява всичко и че човек може да се намеси в нейното състояние с различни "терапевтични средства", се характеризира от авторите като идолопоклонство.

Друг основен принцип на хомеопатията е законът: "Подобното лекува подобно". Този закон на подобие е обяснен по този начин: Хомеопатичните лекарства съдържат разтворени вещества, които когато се приемат от здрав човек в концентрирани количества причиняват симптоми, подобни на тези, които след това същите лекарства, когато се разреждат, ще лекуват болни хора. Така хомеопатите, за да открият свойствата на своето лекарство, го дават за тестване на здрави доброволци. Ако например дадено лекарство е причинило главоболие на здравите доброволци, вероятно то ще бъде използвано в по-разреден вариант при страдащи пациенти за лечение на главоболие. Интересно е, че симптомите, наблюдавани при тези експериментални опити, включват не само физически прояви, но и чувства, мисли и сънища, за които също се твърди, че биват лекувани. Важно е да добавим, че в хомеопатията не се лекуват болестите, а само симптомите. Така например *Natrium muriaticum* се счита за подходящ за пациенти, които имат предразположеност към страх, гняв, тъга, както и за тези, които страдат от главоболие и кожни проблеми. Разбира се, върху здрави доброволци *Natrium muriaticum* причинява същите описани по-горе симптоми.

Тук авторите споменават, че често симптомите, които се предизвикват от хомеопатичните лекарства върху здравите доброволци и които би трябвало след това да лекуват болни, са всъщност действия на злите духове. В класическите книги на хомеопатията *materia medica* са посочени лекарства, които причиняват,

и по този начин лекуват ревност, депресия, гордост, страх, желание за проклятие, богохулство, халюцинации, телесна похот, гневно поведение, придружено от плач, лай и викове, прояви, силно напомнящи на обладани от демони. Професор Каракацанис, който е написал предговора на книгата, подчертава, че самото твърдение на хомеопатите в техните книги, че лекарствата им могат да лекуват човешки страдания като описаните по-горе, е достатъчно, за да бъде хомеопатията отхвърлена от всички православни християни, защото тази псевдонаука се опитва да замести Изповедта, светото Причастие и другите тайнства на Църквата чрез нейните лекарства.

За да бъде приготвено едно хомеопатично лекарство, то трябва да бъде разрежено, а след това динамизирано.

Нека разгледаме закона на разреждането: Разтвореното вещество на всяко лекарство по правило се разрежда с вода или алкохол и то до такава степен, че в крайна сметка в лекарството не остава дори молекула от веществото или пък от водата и алкохола, които са влезли първоначално в контакт с веществото. {Разрежданията се обозначават с D, когато са 1:10 (една десета от веществото се добавя към 9 десети разреждател), или се обозначават с C, когато са 1:100 (една стотна от веществото се добавя към 99 стотни разреждател). Така например хомеопатичното лекарство 30c е приготвено чрез 30 разреждания в разтвор 1:100 (вещество:вода/алкохол), като след всяко едно разреждане лекарството е било динамизирано с многократни разклащания.} Колкото по-разредени са разтворите, толкова лекарствата са по-силни и пълни с динамизирана енергия. В крайна сметка, във всяко лекарство остава толкова разтворено вещество, колкото да се изсипе една капка лекарство в езеро – сравнение, което често правят хомеопатите.

В такъв случай, как се обяснява функционалността им? С хомеопатичната теория, че свойствата на предполагаемото медицинско вещество се отпечатват завинаги върху водата, щом

веднъж тя е влязла в контакт с веществото, дори и ако след разреждането вече не се съдържа нито една молекула вода, от влезлите в контакт с веществото.

Тази теория на практика е вид магия, както ще бъде представена по-долу.

А сега нека разгледаме и закона на динамизирането. То се състои в това хомеопатичното лекарство да бъде разклатено многократно ръчно или с помощта на специално устройство. Целта на динамизирането е освобождаването на „духоподобната“ лечебна сила, която се съдържа в лекарственото вещество и която след това би трябвало да лекува болния.

II. ХОМЕОПАТИЯ И НАУКА

Духоподобната теория на Ханеман е намерила последователи сред някои хомеопати, докато други са се опитали да разработят научни обяснения за действието на хомеопатичните лекарства. Но по-голямата част от учените-изследователи по този въпрос стигат до извода, че обясненията на хомеопатите са не само ненаучни, но и абсурдни.

Относно положителните резултати от хомеопатичните лекарства: Повечето проучвания твърдят, че те се дължат на плацебо-ефект, т.е. медицинско средство, което не съдържа лекарствени вещества, но помага на пациента, тъй като той вярва, че това лечение може да възстанови здравето му.

Интересен факт е, че след извършването на експериментални опити е установено, че плацебо-ефектът дава резултат при 40% от случаите. (Т.е. на всеки 100 боледуващи, при 40 от тях се наблюдава подобрене). За това спомага и фактът че хомеопатите често преди да

предпишат каквото и да е било лечение първо искат да научат историята на пациента и провеждат дълъг разговор с него.

Както разбрахме от прочетеното досега, в хомеопатичното лекарство не се съдържа нито една молекула лекарствено вещество. Всички обяснения от научна и логическа гледна точка също се провалят да пояснят как действат хомеопатичните лекарства. Ако изключим и плацебо ефекта, който хомеопатите отхвърлят като причина за „лечебността“ на техните лекарства, трябва да допуснем, че хомеопатията е вид магия.

III. ЗАКОНИ НА МАГИЯТА

Съществува наука - културна антропология, която изучава многообразието на човешките общества, техните обичаи и религии. Според антропологията магията е метод, чрез който хората посредничат със свръхестественото с цел постигане на конкретни резултати.

Един от видовете магия се нарича подражателна магия (към нея принадлежи и хомеопатията), която се основава на два принципа, според Фрейзър (Frazer - бащата на съвременната културна антропология). Първият принцип гласи, че "подобното ражда подобно". А вторият принцип разкрива, че обекти, които са влезли в контакт веднъж един с друг, продължават да си взаимодействат от разстояние след прекратяването на физическия им контакт, тъй като връзките помежду им вече стават способни да посредничат за изпълняването на магически ефекти. Този вид магия откриваме в много древни езически религии, в шаманизма и т.н.

Първият принцип може да бъде наречен Закон на подобие, а вторият Закон на контакта или предаването.

Подражателната магия е тясно свързана с принципа, че подобното лекува подобно, който е формулиран от лекари от Средновековието и намира приложение в експерименталната медицина.

IV. КАК ДЕЙСТВА ХОМЕОПАТИЯТА

Както видяхме по-горе, в хомеопатията, се прилага абсолютно същият закон - законът на подобие.

Що се отнася до втория закон на подражателната магия - законът на контакта или предаването, той идеално се вписва в теорията на хомеопатията, където се твърди, че свойствата на предполагаемото медицинско вещество са отпечатани завинаги върху водата, щом веднъж тя е влязла в контакт с веществото, дори и ако след разреждането нито една молекула от веществото не е останала в разтвора.

Можем да забележим, че законите на подражателната магия работят по същия начин, по който действат и законите на хомеопатията. Това не би трябвало да ни учудва, като имаме предвид, че Ханеман, бащата на хомеопатията, се е занимавал с алхимия и вероятно е бил вдъхновен от нея. Алхимията се намира между границите на псевдонауката и идолопоклонството. Алхимиците твърдят, че алхимичното вещество, което се нарича и философски камък, е еликсир на живота, таен лек, който се приготвя чрез добиването на есенция от различни материали. То може, подобно на хомеопатичните лекарства, да лекува, но също така и да причинява болести.

V. ДЕЙСТВА ЛИ МАГИЯТА, ДОРИ АКО ЧОВЕК НЕ ВЯРВА В НЕЯ, НЕ ПРИЗОВАВА ЗЛИ ДУХОВЕ И НЕ ИЗВЪРШВА СПИРИТИЧНИ РИТУАЛИ?

Науката антропология определя два вида магия: „вдъхновена магия“, която се извършва от посветени (т.е. магьосници, врачки) и втора категория, наречена „невдъхновена или народна магия“, която се извършва от непосветени, дори от хора, които не вярват в свръхестественото .

Например в днешно време съществува гадаене, базирано на компютърен софтуер, който работи самостоятелно. Информацията и нужните данни за да може той да функционира са предоставени от гадатели и работата му вече се основава на действията на потребителя. За всички потребители обаче е пределно ясно, че използвайки програмата се забъркват с магия.

По сходен начин и хомеопатичните лекарства се приготвят чрез специално устройство, което прави динамизирането, но настройването му се прави от хора, които вярват, че тези "лекарства" по магичен начин лекуват въз основа на закона на подобие. Динамизирането се случва веднъж, но неговият магически ефект не изчезва никога. С приемането на хомеопатични лекарства, вярваме или не, ние също ставаме подвластни на магията.

Неошаманистите посочват, че не е необходимо някой да вярва в практиките на шаманизма, за да може той да действа. Какво тогава е необходимо? Ритуалът сам по себе си е достатъчен, за да се реализира духовното преживяване. Така някои антрополози са имали, както самите те отбелязват, „духовни“ (езически) преживявания и са влизали в контакт с духове (демони), само докато са наблюдавали ритуалите на някои племена, без дори да вярват в тях.

Антропологът Фелиситас Гудман (Felicitas Goodman) е описала в книгата си едно такова преживяване, на което тя и нейните колеги са

станали участници, само наблюдавайки шамански церемонии. Чувайки дрънкането на конкретен инструмент, те получили множество усещания и видения, които обаче били различни при всеки един от тях. Случило се същото и след като заели специфични физически пози от шаманизма.

Гудман направила следния експеримент със свои познати: Показала им рисунки на шамански пози без да ги уведомява какъв е техният произход и ги помолила да ги имитират. Въпреки че нямали представа в какво участват, след това те споделили, че докато се намирали в тези конкретни положения на тялото виждали странни обекти и имали особени усещания.

Тук можем да отворим една скоба споменавайки, че и йога упражненията също могат да ни повлияят негативно, дори ако не вярваме в йогистките учения и мислим, че правим само гимнастика.

Авторите подчертават, че демоните могат да измамат човека, като вложат в ума му езически теории под вид на откровение, дори и ако той никога не се е занимавал с окултизъм, нито е призовавал зли духове или е чел такива теории. Така Ханеман твърди, че хомеопатията му е открита от Бога. Д-р Едуарт Бах (Edward Bach "открил" цветотерапията) смята, че чрез божествено откровение е открил лечението чрез бани с цветя (смята, че топлината пренася енергията на цветята във водата), както и Том Боуен (Tom Bowen), че откритата от него "терапия на Боуен" (за установяване дали има дисбаланс на тялото и за неговото отпускане) е дар от Бога и т.н.

В крайна сметка, когато "научната" обвивка бъде премахната при повечето методи на алтернативната медицина, се оказва, че те напълно съвпадат с древни езически вярвания, както и с погрешни учения за живота, смъртта и изпитанията. В същото време тези методи са придружени и от съответни магически практики, които са абсолютно несъвместими с православната християнска вяра. Същите стари езически идеи се представят по нов начин, под нова маска.

Заклучението на авторите:

Както може да се заключи от това, което прочетохме досега, хомеопатията - един от алтернативните (допълващи) методи на лечение, който днес е привлекателен за все повече хора - не е наука, а езическа система от вярвания, придружена от магически практики (т.е. подражателна магия). При тези обстоятелства никой православен християнин не би трябвало да практикува хомеопатично лечение или да използва хомеопатични лекарства.

Би било важно, също така, да се спомене, че дори ако хомеопатията работеше не само чрез магия, но и чрез лекарствени вещества от материалния свят (предположение, което не е валидно, както е описано в раздел II. Хомеопатия и наука), фактът, че участва магия в хомеопатията е напълно достатъчен, за да бъде отхвърлена тя от православните християни.